

Millet, Büyük Kaybını, bugün bir kerre daha yürekten anıyor

Büyük Matemin Onuncu Yıldönümü

Bugünün sabahında, O aramızdan ancak bir kalıp olarak ayrılmış fakat kalplerde ebedîliğin sırrına ermışti

Ölümünden on yıl sonra

Demokrasi ergeç üstün gelecek ve karşısına dikilenleri süpürecektir. Onun en büyük düşmanları açık muarızları değil, binbir kalıba giren muvazacılardır... Tek parti ve tek şef usulünü el atından gütmek için bir Demokrasi maskesi takmaktan vazgeçilmelidir...

Yazan : Hikmet BAYUR

Türklüğün uğramış olduğu en büyük kaybın onuncu yıldönümünde Ebedi Atamızın anarken yurdumuzun bu devredeki genel durumunu gözden geçireceğiz.

Atatürk'ün öldüğü 1938 yılı ile bizde tek parti usulünün resmen ve gösteriş bakımından sona erdiği 1945 yılı arasında ilk bakışta büyük bir fark görülmeyebilir. Fakat işin doğrusu öyle değildir.

Başlangıçta tek değişen şey şahıslardır; Atatürk ölmüş ve yerine Bay İsmet İnönü geçmiştir. Ancak Türkiye devlet makinesinin iki cebhesi bulunduğu şu sırada kimse fark etmemiştir.

Bunlardan biri Anayasada görülen ve pek geniş ölçüde Demokratik olan cebhe idi. İkinci si inkılabları en az zamanda ve en az kan dökerek gerçekleştirilmek için zaruri olan kuvvetli ve bir kimsenin elinde temerküz eden idare usulünün gösterdiği cebhe idi. Bu inkılablar yapılmadan Osmanlı İmparatorluğundan kalma ortaçağın si tarz ve anlayışlarla Anayasamızı yürütmenin imkânı yoktu. Atatürk ona dokunmadan bilinen usulü tatbik etmekle inkılablar devri kapanıp tabii bir idare devrine girince Anayasamızın tam uygulanması gerektiğine işaret etmiş oluyordu.

1938 yılında halkımız, aydınlarımız ve hattâ yeni Devlet Başkanımızca anlaşılmayan yön bu olmuştur. Atatürk'ün ölümü üzerine «Değişmez Şef» diye Bay İsmet İnönü seçileceğine Anayasamızın hükümleri yürtlümlü ve O, Cumhurbaşkanı olsa dahi Anayasadaki yetkilerden fazla hiç bir salâhiyeti haiz olmamalıydı. Bu yapılsaydı ne yurdumuz ne de kendisi bu günkü durumda olmazdı.

Atatürk'ün haiz olduğu olağanüstü yetkileri mazur gösterebilecek tek yön onun büyük bir dehaya malik bir inkılab sefil olmasıydı. Başbakan bulunduğu sırada Bay İsmet İnönü

dahil, Ata'nın en yakın arkadaşları onun her inkılab hamlesini başlangıçta anlayışsızlık ve hiç olmazsa tereddütlerle karşılamışlardı. Buna göre onlardan çıldı yeni inkılab hamleleri beklenemezdi; dolayısıyla de Atatürk'ün ölümünden sonra olağanüstü devrenin geçtiği kabul edilmedi ve ona göre Anayasaya uygun bir idare tarzına gidilmeliydi. Halbuki hiç de öyle yapılmamıştır. Bay İsmet İnönü üsüma çok geniş, hattâ mutlak salâhiyet sahibi olmayı istemiş ve bunu sağlamıştır. Hattâ bir kaç partilî usule geçilip Başbakan Bay Keceb Peter kendisine kafa tutar gâi önce Demokrat Parti ile yapılan 12 Temmuz anlaşmasının hemen akabinde Devlet Başkanlığı makamının salâhiyetlerinin artırılması için imâen Bay Hamdullah Subhi Tanrıöver ve ağıktan açığa Bay Nihad Erim tarafından beyanatta bulunulmuş ve yazılar yazılmıştır. Bunların Devlet Reisinin rızası olmadan yapıldığını kabul imkân yoktur.

Böylelikle ilk yanlış düşünce ve adımı tesbit etmiş oluyorzuz; Eşsiz bir dâhinin inkılab yaptığı sırada haiz olduğu salâhiyetlere halefinin artık inkılablar yapılmayan bir devrede sahip olması ve hattâ bunları arttırmak istemesi.

Ayrıca iki yön üzerinde de duracağız.

Atatürk tartışmayı seven, (Devamı: Sa. 3, Sü. 5 de)

C. H. P. Grupu karar veremedi

Halk Partisi müfritleri de Hükûmete karşı cebhe almış bulunuyor

Saka kabinesinin durumu el'ân nazik safhada

Ankara: 9 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi yarın kuvvetli bir ihtimalle Şükrî Saraçoğlunun başkanlığında toplanacaktır. D. P. nin geke mevzuuna aid istizah takriri reye konulacak, kabul edildiği takdirde müzakeresine geçilecek tir. Takririn Halk Partili çoğunluk tarafından da kabul edildiği anlaşılmaktadır. İstizah takriri Grupta perşembe günü konuşulacağından mevzuun Mecliste müzakeresine cuma veya pazarısal günü başlanacağı bildirilmektedir.

C. H. P. Meclis Grubunun dünkü toplantısı

Ankara: 9 (Telefonla) — C. H. P. Meclis Grubunun bugünkü toplantısının hayli hararet- (Devamı Sa., 3; Sü., 1 de)

Başbakan Hasan Saka

Sadık dünde Marşal'la görüştü

Dış Bakanımızın, ancak bir ay sonra yurda döneceği anlaşılıyor

Paris: 9 (a.a.) — Özel muhabirimizden):

Dışişleri Bakanımız Necmeddin Sadak bugün Birleşik Amerika Dışişleri Bakanı Marshall ile ikinci defa olarak uzun bir mülakat yapmıştır.

Kendisinin bu mülakat hakkındaki itibalarını sordum. Dışişleri Bakanımız verdiği cevabda, Marshall'la iki memleketi alakadar eden meseleler ve siyasî ahval üzerinde fikir teatisinde bulunmuş olduğunu ve konuşmaların her zamanki gibi en dostane bir hava içinde cereyan ettiğini söyledi.

Sadak bir ay sonra gelecek

Ankara: 9 (Telefonla) — Birleşmiş Milletlerin Paris'teki genel kurul toplantıları 16 Aralıkta biteceğinden Dışişleri Bakanımız Necmeddin Sadak'ın ancak o tarihlere yani takriben bir ay sonra yurda döneceği anlaşılmaktadır.

de bulunmuş olduğunu ve konuşmaların her zamanki gibi en dostane bir hava içinde cereyan ettiğini söyledi.

Sadak bir ay sonra gelecek

Ankara: 9 (Telefonla) — Birleşmiş Milletlerin Paris'teki genel kurul toplantıları 16 Aralıkta biteceğinden Dışişleri Bakanımız Necmeddin Sadak'ın ancak o tarihlere yani takriben bir ay sonra yurda döneceği anlaşılmaktadır.

Dünyayı Titreten Dudakların Son Sözü

"SAAT KAÇ?...!"

Ve sonra tek kelime söylemeksizin O derin, mânalı, gözlerini yumdu..

- Bugün**
- 2 nci sahifede
- Atatürke aid üç hatıram - Gl. Ali Fuad Cebesoy -
 - Atatürke (Şiir) - Urfalı Aziz Özbay -
 - İşkenceler Bahçesi (Roman) - Refi' Cevad Ulunay -
 - Dün ve Bugün (Fıkra) - Kadircan KAFLI -
- 3 üncü sahifede
- Sapan Taşı (Fıkra) - Ertuğrul Şevket -
- 4 üncü sahifede
- Atatürke dair - Cemal Yener -
 - Murad Reis (Roman) - Kadircan KAFLI -
- 5 inci sahifede
- Ali Kemal nasıl kaçırdı? - Rıza Tevfik -

Rutubetli, melâli, puslu bir İstanbul akşamı... Hayatla ölümler arasındaki mesafeyi kısaltan, bezgin ve bezdiren bir tabiat dekoru içindeydi. Gökten kasvet akıyor; yerden elem ve acı fıskırıyor.

Deniz, gümüş rengini kaybetmiş; parlamıyor, Martiler uçmuyor. Engin deniz bir avuc su kadar dar, hudutsuz tabiat bir mahbes gibi mah-

dut ve sıkıdır.

İnsanlar, niçin ve nereye gittiğini kendilerinin de bilmediği birer şursuz mahlûk halinde kımlıyor; eşya sa kit ve mağnum tabiat içinde mânâsız ve ve meçhul bir esrar yığını halinde...

Boğazın yer yer kudurmuş hissini veren akıntısında bu akşam bir sessizlik okunuyor (Devamı Sa., 3; Sü., 7 de)

İhtifal Programı

Bugün Cumhuriyet Türkiye'sinin bânisi, kahraman Atatürk'ün fânî hayatı gözlerini yumuşunun onuncu yıl dönümüdür.

Ufûlünden bu yana 10 yıl geçmiş olmasına rağmen, O'nun hâlâ aramızda arıyor, kalplerimizde kök salan sıcak sevgisiyle O'nun gittiği uzak yoldan bir'an evel dönmelerini bekliyoruz gibiyiz.

Bütün bir insanlığın O'nun acısız bir daha yaşayacağı bugün, yurdumuzun her köşesinde olduğu gibi şehrimizde Halkevlerinde, okullarda ve üniversitelerinde ihtifaller yapılacaktır.

(Devamı 5. inci de)

Unesco idare heyeti geldi

12 nci toplantı devresi yarın sabah 10 da Yıldız sarayında başlayacak

Unesco Yönetim Kurulunun geirimizde yapacağı 12 inci toplantıya istirâk edecek olan heyet dün saat 17.30 da bir Hollanda uçağı ile Yeşilköye gelmiştir.

Delegeler hususî otobüslerle doğrudan Perapalas oteline giderek Türk temsilcileri tanışmışlardır.

Heyet bu sabah Atatürk'ün ölüm yıldönümü münasebetiyle âbideye çelenk koyacak, sonra vali ve belediye başkanını ve üniversiteler rektörlerini ziyaretecektir. Delegasyonun bu ziyaretleri Perapalas otelinde 1-

(Devamı Sa., 3; Sü., 3 de)

Heyet Başkanı Yeşilköyde

Bulgar uçağındaki cinayet

Dün devam edilen duruşmada iki sanığın avukatı müdafasını yaptı

18 haziran 1948 günü Yeşilköyüne inen Bulgar uçağında işlenen cinayetten sanık olarak 2 nci sığırca mahkemesine verilen 7 Bulgar mültecinin duruşmasına (Devamı Sa., 3; Sü., 2 de)

Aksaray C. H. P. Ocak Kongresi

Dünkü içtimada halkın partiyeye olan rağbetsizliğinden acı acı şikâyet edildi

C. H. P. Aksaray ocağı konşresi dün gece saat 20 de Fâtiha Halkevi binasında yapılmıştır.

Ekseriyet olduğu anlaşıldı (Devamı 3 üncüde)

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Otomobiller

Resmî otomobiller mes'alesi Meclisin huzuruna kadar götürüldü. Meğer hükümetler böyle yapıyorlar. Neden diğer dairelerde aynı usulü takib etmesinler?

Dünyada asalet imtiyazına kat'liyen ehemmiyet vermeyen

ULUNAY

Biz de şu cereyandan istide etmek de bir hamlede bütün bu ara- (Lütfen Sayfayı Çeviriniz)

GAZETELERE BAKIŞ

Millet mi Meclisin Meclis mi Millet'in efendisi?

Kaypak ve iki tarafı kucaklayan büyüklü bir siyasetin anaharını bir türlü elinden bırakmayan Ahmed Emin Yalman, bazen hakikati en dürüst bir şekilde ifade etmekten çekinmediğini takdirle karşıyoruz. Yalman, «İrtica» Bolşevikliği tabii mütefikidir» başlıklı makalesinde, Meclis reisi seçilen Sarıcaoğlu Şükrü'nün Meclis kürsüsünde bizzat Türk milletini tahkir ettiğini bahis mevzuu ederek sunular yazmaktadır.

Sayırsı beş bini aşan kanunumuz var. Bunlardan acaba hiç birinde millet tahkir edenlere karşı ceza kayıtlı mıdır? Adliye Vekilliği ve Başvekilik etmiş bir vatanda, Meclis Reisi seçildikten sonra, Meclis kürsüsünde millet tahkir edenlere, Meclis Türk milletinin sahibi olduğunu söylese muhafazasızca yemin ettiği Anayasamızın ruhunu pervasızca çiğnerse kanun, böyle hareketleri, suçlu ağırlatan sebebler diye kabul etmiyor mu?

Sarfedilen sözü, dilin dolayması neticesinde nasılsa ağızdan kaçmış bir laf diye telâki etmeğe imkan yoktur. Çünkü Şükrü Sarıcaoğlu bunu yazdı bir kâğıddan okumuyor. Sonra da aynı sözü Anadolu ajansı ve Devlet radyoları vasıtasıyla millet başına vurulmuştur. Tâmir edilmedi, hakaret gören millete tarzı verilmeye için de hiçbir harekete geçilmemiştir.

Bu nasıl isdi? Bir buçuk asır devam eden ve sayısız kurban veren Türk hak ve hürriyet mücadelesinin 1948 yılında verdiği netice; milletini hiçe sayılmasından ve keyfi totaliterli sisteminin millet kürsüsünden yekenden ilân edilmesinden mi ibaret olacaktır? Varlık vergisinin ve 21 Temmuz seçimlerinin mesuliyetini taşıyan bir zatın; tövbe edecek ve milletine affına sığınacak yerde milli hâkimiyet sistemini mi çiğnemesine ve millete kölelik sıfatını reva görmesine mi şahid olacağız?

Eğer ortada bir sahilik iddiası varsa bunu ancak milletleri sürebilir. Türk milletinin ve devletinin sahibi olan millet, kendiliğinden ibaret olan bir meclise ebette sahilik iddia edebilir. Fakat meclisin millet sahilik iddiası; son günlerde baş gösteren irtica hareketinin resmîleşmesi ve millete hizmetle mikellef devlet yerine, devlete hizmet eden köle millet esasının ilânı demektir.

Halk Partisi ve Milli Murakabe

Tasvirde Cihad Baban ve «Halk Partisi ve milli murakabe» adlı başmakalesinde memleketimizin ekonomisini ihlgilen diren mevzuları ve bilhassa seker içindeki olayları aydınlatmak maksadıyla Demokratlar Meclisi verdiği istizahtan bahis mevzuu ederek şöyle yazmaktadır:

Malk Partisinin grup itimadına mîzakere edecek ve çok muhtemel olarak, bir muhalif partinin arzusuyla, istizahtan kaçınarak, dostlarımızı prestij bakımından mahzurlu görecekları için bu talebi reddedeceklerdir. Yani önümüzdeki günlerde, eğer bizzat Halk Partisi Hasan Saka'yı düşürmek istemiyorsa kabineye sukutu ihtimali yoktur.

İstizahtan kaçınarak Demokrat Partinin soruğu sualleri okuyunlar, muhalefeden bu mevzuada hayli hazırlıklı olduğunu ve iktidarı kısıtlayıcı bağlanmış bulunduğunu görürler. Saka hükümeti, bu sualler karşısında efkâr: umumiyeyle tatmin edecek ve sadre şifa verecek bir yol tutamaz.

N. K.

Sirkeci - Üsküdar araba vapuru seferleri

Kabatay Üsküdar araba vapuru seferlerine ilâveten Sirkeci Üsküdar arasında da araba vapuru seferleri ihdası düşünülmektedir.

Deniz yolu terfi listesi

Denizyolları idaresinin terfi listesi hazırlanmıştır. Buna göre eskidenberi müstahdem kadrosunda bulunan bazı hizmetliler ve bu arada kapıcıların bir kısmı meaur kadrosuna geçirilmiş bulunmaktadır.

"Gensoru, Gensoru!.."

Cumhuriyette Nadir Nadi, «Gensoru» başlığı altında yazdığı başmakalede demokratların seker fiatlarına yapılan bazı meselesile ilgili olarak Meclis Başkanlığına on sekiz imzalı bir «Gensoru» sunulduğunu haber verdikten sonra «istizahtan» mâna sına gelen bu yeni türkece deyim bize gülmeye görünen yabancılaşmış ve şimdikiye kadar bu usulün Büyük Millet Meclisinde hükümete karşı kullanılmadığı için bize meçul kaşını belirtmekte ve şöyle demektedir:

Gensoru, gensoru, bu da ne demek? Bu yeni türkece deyim mânâsını vaktile istizahtan karşılığı olarak öğrenmiştik. Fakat bizim nesle istizahtan gensoru kadar yabancı. Onun da hangi anlamda geldiğini pek bilmiyoruz. Parlamento sisteminde hükümeti sigaya çekmek için bir usuldir amma, ona ne zaman usul ve ne gibi şartlar altında baş vurulur, haberimiz yok. Vaktile öğretilmiş mi, yoksa öğrenmişler de biliz mi unutmüşuz orasını Tanrı bilir.

Bu kadar basit bir şeyin bize nasıl cahilli oluruz? Neslimizin

TAKVİMDE BİR YAPRAK

(Estarafı 1 incede)

balaları, kaptıkaçtırlar, Jeep'leri falan kaldırırsak fena mi olur? Öyle zannediyor ki melekette güzel bir tesir bırakır.

Tarihten bir misal:

Enevi hükümdarlarından Ömer bin Abdül Aziz saltanata geçtiği zaman has ahur âmiri huzura çıkar.

— Yarın için hangi taziri hazırlıyım?

— Benim kaç tane atım var?

— İstibada beş yüz binek atım var.

— Ya... Öyle ise yarın bu hayvanların hepsi pazara gönderilip satılacak; parası beytümale yatırılacak. Benim emekdar katırım bana kâfidir.

Tarih küçük görünen bu büyük milletle asla unutmamıştır

SAYIN OKUYUCULARIMA:

Fransız realist edebiyatının en yüksek şahsiyetlerinden Octave Mirbeau (Oktav Mirbo) nun şaheseri olan «İşkenceci Bahçesi» esasa girmeden evvel unca bir mukaddime ile başlayacaktır. Romanın ruhunu tahli eden bu sahifeleri tamamen hazfedebilirsiniz. Fakat bu uzun mukaddimeyi eserin mistik varlığını aşan ve anlatılan mühim bir âmil olması itibarıyla özümüze gördük. Başlangıçtaki ağır buruşturucu ağız okuyucularımızın mazur görmelerini rica ederim.

Refi' Cevad ULUNAY

ESERİN BAŞLICA VECHESİ

Bir akşam birkaç dost, en meşhur muharirlerimizden birinin evinde toplanmış bulunuyorlardı. Mükemmel surette yemişler; şimdiki nasil bir münasebete daha doğrusu hiç bir münasebet olmyarak (kital) üzerine münakaşa ediyorlardı. Mecliste yazıoz erkeler; ahlakçular, sairler, filozoflar, hekimler... velhasıl hepsi keyflerine zevklerine düşüncelerine göre serbestce konuşabilen ve hani bir zaruretli bir fikirin notalarının perisân çehrelerinde husule getirdiği dehet ve korku hissini birbireni izhar edildiklerini onlarda görmek korkusu olmyan adamlardı. Noter yerine avukat yahud kapıcı da

Ş. Meclisi dün de toplandı

Cerrahpaşa Verem Pavyonundaki parasız yataklar sayısı 150 ye çıkarıldı

Şehir Haberleri

Şehir Genel Meclisi, dün sa 15 de Atrf Ödülün başkanlığında toplanmıştır.

Geçen celseye aid zabıt hü lâsası okunduktan sonra Zeyneb Kâmil hastahanesine malî yardımında bulunulması, in saatlarda cöküntüler olduğu ve bu yüzden yararlanma vak aları arttığı cihetle imar mü dirlüğünün nazarı dikkatinin çekilmesini, ilkokul çağı da olupta mali vaziyetleri dolayısıyla mektebe devam imkânı bulamayan 7-12 yaşında ki çocuklara gece kurslarının ders veren ilkök mekteb hocalarına 4 ay geçmiş olmasın rağmen halâ ücret verilmemesinin sebebinin havi takrirler makama havale olunmuştur.

Verilen takrirlerin en önem lisini otobüs seferlerinin aksaklığı teşkil etmekte idi. Bu takdirde makama havale edildiğinden sonra gündeme geçildi.

Gündemde mevcut 12 teklif ilgili komisyonlara havale edildi. Mazhatalar arasında münakaşayı mülec olan, Cerrahpaşa verem pavyonundaki ücretli yataklar adedinin 50 ye indirilmesi hakkında bildiren ve sağlık komisyonlarına aiddi.

Mazbata üzerinde bir çok hatipler söz alarak, son devresinde bulunan veremli hastaların kabulünde çok büyük imkânsızlıklar karşlaşıldığını bu siürüncelemeler yüzünden hastalık derecesinin kur tulus imkânının kaybolduğu bir haddde yükseldiğini, ilâ mas bulamadıkça fakir hastaların yatırılmasının güç olduğunu söylediler ve tam tedavi edilmediği halde hastaların taburcu edilmelerini şiddetli bir lisanla tenkid ettiler.

Uzun münakaşalardan sonra teklif aynen kabul edilerek, diğer maddelerin müza keresine geçildi.

Meclis cuma gündeminde istizahtan belediye bütçesini müzakereye başlayacaktır.

Şehir ve köy okul programları birleştirildi

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan yeni ilkokul müfredat programı Millî Eğitim Müdürlüklerine gönderilmiştir.

Yeni programda şehir ve köy okullarına ait kısımlar birleştirilmiş ve çocukların yetiştirilmesi için daha demokratik esaslara riayet edilmiştir. Programı Millî Eğitim müdürlüğünden peyderpey okullara dağıtılmakta olup teviz işi bitmez yürürlüğe girecektir.

ÖLÜMÜNÜN YILDÖNÜMÜNDE

Atatürk'e Dair Üç Hâtıram..

Yalnız Türk dünyasında değil, bütün dünyada adı saygı ile anılan Büyük Türk seçmiş yıl (1) bugün, fanî hayata gözlerini yummuştu.

Kendini bildiği ve hayata atıldığı ilk günlerdenberi Türk camiası içinde ileri saf larında daima yer tutan, ön alan ve başolan ATATÜRK'ü bu suretle hatırlamak ve O'na aid tahassüsleri bir araya getirmek ne acı!

Türk milletini yeni bir ke mal merhalesine ulaştıran ve ona hayat veren ve yepyeni bir devlet kuran ATATÜRK'ün aramızdan ayrıldığını düşünmek bile doğru değil! Çünkü, O, her biri başlı başına müstesna bir ehemmiyet arzeden eserlerle bütün bir milletin gönülünde yaşıyor. Vatan O'na minnettedir.

Bütün hayatı vatanseverliğin güzel örneklerle dolu olan ATATÜRK'e aid hatıraları ve tahassüsleri O'nun yaşadığı ve yaşadığı heyecan ile, nakledebilmek çok güçtür.

Bununla beraber Ebedî Şefimizin hayat merhalelerinde birlikte bulunmuş olmak bahiyarlığı yakından şahidi olduğumuz birçok vakıalar arasından şu üç hâtırayı, O'nun çok hazine olan ölümünün yıldönümünde, aziz vatanşahlara tevdi etmek isterim.

Kafkas Cephesinde

Genç yaşındanberi aldığı vazifelerde kendini gösteren MUSTAFA KEMAL, büyük harbe Çanakkaledeki yüksek sevk ve idaresi ve fedakârâne hizmetleriyle yalnız ordu değil, bütün memleketlere meşhur olmuş, bütün gözler O'na genc kumandanı çevrilmişti...

Baş başına bir kahramanlık âbidesi olan Çanakkale zaferinden sonra yeni bir vazife ile karşılaştı: 1916 sonbaharında, Kafkas cephesinde mücahelenin az çok sükunete erdiği bir devrede, ikinci - üçüncü ordularla teşkil edilen Kafkas cephesi kumandanlığına gönderildi.

Fakat ikinci ordu, o esnada gayet nazik bir vaziyette karşı karşıya idi: Ordunun işgal etmekte olduğu mevziler, Çapakur boğazının şimal ve şarkındaki dağlarda ve bu dağlar üzerinde yorgun ve zayıf bir orduyu, o muntakamın çok şiddetli ve sürekli kış aylarında, vesaitsizlik içinde bırakmak muhtakkak bir felâket idi.

İkinci ordunun bu çetin vaziyetini, O'nun gibi, Başkumandanlık da, Kafkas cephesi kumandanlığı da görmüş-

tu. Fakat bir türlü mesuliyeti üzerlerine alarak emir veremiyorlardı.

İşte böyle bir devrede genç ordu kumandanı MUSTAFA KEMAL, Çanakkalede kazandırdığı parlak şöhretini tehlikeye koyabilecek tarzda bir tedbir başvurdu.

Çapakur boğazının şimal ve şarkındaki dağlar üzerindeki emniyet müfrezeleri bırakmak şartıyla ordunun kus-

muş küllisini mahfuz muntakalara çekeceğini ve bundan doğacak mesuliyeti deruhte edeceğini yüksek makamlara bildirdi ve bu tedbiri kendi mesuliyeti altında muvaffakiyetle tatbik etti.

Bu hareket tarzı, o zamanı icablarına göre çok ehemmiyetli idi. Çünkü Rus kuvvetlerinin ilerlemesi halinde, O genç kumandanın, aldığı di, mesuliyeti üzerine aldı ve tedbirini tatbik etmek suretiyle ordusunu kurdu ve kurtardı...

Filistin Cephesinde

Büyük harbin ortalarına doğru Filistin cephesindeki Britanya kuvvetleri, ilk harbyıllarına nispetle, daha çoklaştırılmış ve çok iyi harbyasatlarla teçhiz ve takviye olunmuştu.

İşte böyle bir devrede Mustafa Kemal'i; Filistin cephesinde bir vazifeye davet edildiğini görüyoruz. Fakat O, kendisine teklif edilen ordu kumandanlığı kabul edecek için düşüncelevini ve tek liflerini açıkça başkumandanlığa bildirmiş bulunuyordu.

«Muhtelif bakımları üstü olan Britanya ordusu karşısında harbin ilk günlerindenberi sarımsız ve zayıflmış olan Türk ordusunun Medineye kadar uzanması bir halde bırakılması tehlikelidir. Bu itibarla Medineyi ve Medine demiryolunu tahliye ve terk etmek suretiyle Türk ordusunun dar bir sahada toplanmak ve Britanya kuvvetleriyle karşılaşmak daha doğrudur.»

Fakat başkumandanlık O'nun çok isabetli olan bu teklifine iltifat etmiyor, bununla beraber O, her zaman olduğu gibi, görüşlerini ve düşüncelerini açıkça söylüyor ve bu hareketle de namını, mevkilini ve istikbalini fedadan çekinmiyor.

Mütarekeden önce ve sonra

Bir müddet sonra, harbin nihayetine doğru, genç kumandanın, Filistin cephesinde yeni vazifesi başlanı buluyoruz. Hâdisat o kadar süratle inkişaf etmiş ve ordumuz, verdiği çok şerefli muharebelerden sonra, o kadar müşkül vaziyetlere düşmüştür.

Ric'at başlıyor; fakat yedinci ordu kumandanı Mustafa Kemal ümitsiz değil... O kara günlerde, O'nunla birlikte, yirminci kolordu kumandanı olarak, Dera ile Şam arasındaki mesafeyi at üzerinde geçtiğimiz zamanlarda O, daima ileriyi düşünüyordu ve ileriyi (Devamı 5 incede)

Ey muhtemem zevâline dünyayı ağlatan! Gel gör ne muzarıb o kadar sevdiğin vatan. Her gün biraz tükenmede ümmidi milletin; Her gün biraz azalmada halkın yüzünde kan. Bir herüme için bu mültün «Efendi» si; Bin türlü hastalık ve ölümler orda sahlanan. Korkuyla, cehl önünde hâkikat hayal olur; Çürüte, halk içinde gezer, beslenir yalan. Bir yaklaşan kasırga ki ye'sin uğultusu, Milyonla kalbi dehetle vermekte anbean. Diliun olurdu bilse şehidümüz bunu; *«Nasıl yapıp Çahonne henzerdi bir zaman. Heyhâtlı Ruhumuz ne susuz çöl, ne Kerbelâ... Hergün bu mülke yağmada bin dert, bin belâ...»*

Uzun müddet sonra, harbin nihayetine doğru, genç kumandanın, Filistin cephesinde yeni vazifesi başlanı buluyoruz. Hâdisat o kadar süratle inkişaf etmiş ve ordumuz, verdiği çok şerefli muharebelerden sonra, o kadar müşkül vaziyetlere düşmüştür.

Ric'at başlıyor; fakat yedinci ordu kumandanı Mustafa Kemal ümitsiz değil... O kara günlerde, O'nunla birlikte, yirminci kolordu kumandanı olarak, Dera ile Şam arasındaki mesafeyi at üzerinde geçtiğimiz zamanlarda O, daima ileriyi düşünüyordu ve ileriyi (Devamı 5 incede)

Ey Türklü Usanma, mücizeler sanma dur olur; Tunc olsa ıyrıtlı geceler; kubbe nur olur. Hak, zulmeden bilekleri bir gün tutup karar, Akvandan huzuru çalan bilhuzur olur. Sür öse ihtiras o mutantan sarayına, Mutlak köhres o debede, matem sürür olur. Kuvvetlidir riya, uludur şerrin ordusu; En son, bu karşışmada galip olur olur. Bir gün gelir, ayakta duran sâde ma'delet, Toprakta çiğnenen de mülevves gurur olur. Kim her görür duyup ta kavmin niyazını; Dem dem o neva belki de bir nefh-i sur olur. Serdar edip bu kafilê Allah'ı Ekberi, Vaktinden önce kaldırıır ahiyle mahşeri!...

Urfalı Aziz Özbay

Ey Türklü Usanma, mücizeler sanma dur olur; Tunc olsa ıyrıtlı geceler; kubbe nur olur. Hak, zulmeden bilekleri bir gün tutup karar, Akvandan huzuru çalan bilhuzur olur. Sür öse ihtiras o mutantan sarayına, Mutlak köhres o debede, matem sürür olur. Kuvvetlidir riya, uludur şerrin ordusu; En son, bu karşışmada galip olur olur. Bir gün gelir, ayakta duran sâde ma'delet, Toprakta çiğnenen de mülevves gurur olur. Kim her görür duyup ta kavmin niyazını; Dem dem o neva belki de bir nefh-i sur olur. Serdar edip bu kafilê Allah'ı Ekberi, Vaktinden önce kaldırıır ahiyle mahşeri!...

Urfalı Aziz Özbay

— Zaten, dedi, (kital) kâfi derecede kendi kendini yetiştiriyor. Sözün doğrusu o, ne su veya ne bu ihtirasın neticesi, ne de tereddidinin marazı bir çekilirdir. Bu bizim için hayati ve böyle tabii bir meyıldır ki, bizde mevcud olduğu gibi bütün teşekkül etmiş mahlûklarda da mevcuttur; onlara yaradılış kuvveti tahakkük eder. Ve bu o kadar doğrudur ki çoğu vakit bu iki tabii his birbirini kaynaştırır; tamamen bir dilerle hallolur ve bu suretle bir tek ve aynı his haline gelir. O zaman bu ikisinden hangisi bizi hayati vermede, ve hangisi o hayati almağa sevk ediyor? Ölümler hangisi? Aşk hangisi? bilimez. Ben kadınları öldüren namuslu bir katilin sırdışlığını yaptım. Bu adam kadınları soy mak için değil, onlarla birleşmek için öldürüyordu. Bunda duyduğum en büyük haz birisinin zevk, diğerinin de ölümlerle mozile birleşmesi idi. Bana: «Bu anlarda, diyordu. Kendimi bir Allah görüyor ve dünyayı yaratıyor musun gibi tasavvur ediyordum!»

Meşhur muharir:

— Ah, dedi... Eğer misallerini cinayet esnaflarının arasından seçecekse...

— Biz hepimiz az çok katilleriz. Hepimiz, kafamızda az miktarda olsun buna benzer duygular hissediyoruz. İnsan fitri olan kital ihtiyacını frenlemek, mânevî şiddetini hafifletmek için ona bir takım meşru sahalara yaratıyor;

Sanayi, müstemkât, ticaret, harb, av, Yahudî düşmanlığı. Bunun haricinde olarak, hapis gibi daima yorucu ve fennel bir kıymeti olmyan mahkeme münaazatlarından neticesiz ahkâm çıkarmaya uğraşyoruz. Buna âden lüzum görüldüyse Mademki sonu (yövlün)...

İlk söze başlayan zat sözünü kesti:

— Mübalâğa ediyorsunuz, dedi. Cinayet icrasının tehlikesi, zarafetsiz, zekâsız, her türlü psikolojiden âri kaba katilleri öldürür. Zeki, ve muhakemeli bir adam istediği bütün cinayetleri gayet temkinli bir sükûnetle yapabilir; hiçbir ceza görmeye seğinden emindir. Plânlarının iyi yapılması hiç değiş-

miyen polis tahkikatına, müstahkem içinde bocaladıkları cinayet nazariyatına daima üstündür. Bunda da her işde olduğu gibi-büyüklerin borcumu yine küçüklük eder... Canım, azizim, meçul cinayetler adedi ni bir kerre düşününüz.

— Ya tervic edilenler!..

— Evet, tervic edilenler. Ben de onu diyeyektim; bu cinayetlerin adedi keşif ve tervic edilmiş cinayetlerden bin kerre daha fazladır. Halbuki gazeteler bu malûm cinayetler hakkında o derece garib bir laf e belığı ve o kadar iğrenç bir felsefe yoksulluğu ile gevezelik ediyorlar ki... Eğer bunu doğru buluyorsanız jandarmamız münevver katiller için bir korkuluk olamyacağımızı anlarsınız.

— Şüphesiz; fakat mesele o değil... Siz mevzuun yerini değiştiriyorsunuz... Ben diyorudum ki katil tabiatın ve yaşıyan her mahlûkun tabii varlığıdır. Bu, ondan icimal bir surette sâdir olamaz. Bu halde cemiyetlerin insanları idare ediyorun diye onları, münferid şahsiyetler alehine olarak, öldürmek hakkını yalnız kendilerine hasretmelerini doğru bulmuyorum. Zira bu herkes için meşru bir hakdır.

Dersleri (Sorbon) da her haf ta gayet seçme bir cemaat celden sevimli ve çok söylyen bir filozof:

— Gayet doğru!.. dedi; bence filen olmas da mânen katil olmayan bir beşerin mevcud olabileceğine inanamıyorum... (Devamı var)

— Ya... Öyle ise yarın bu hayvanların hepsi pazara gönderilip satılacak; parası beytümale yatırılacak. Benim emekdar katırım bana kâfidir.

Tarih küçük görünen bu büyük milletle asla unutmamıştır

— Ya... Öyle ise yarın bu hayvanların hepsi pazara gönderilip satılacak; parası beytümale yatırılacak. Benim emekdar katırım bana kâfidir.

Tarih küçük görünen bu büyük milletle asla unutmamıştır

ÖLÜMÜNÜN YILDÖNÜMÜNDE

Atatürk'e Dair Üç Hâtıram..

Yalnız Türk dünyasında değil, bütün dünyada adı saygı ile anılan Büyük Türk seçmiş yıl (1) bugün, fanî hayata gözlerini yummuştu.

Kendini bildiği ve hayata atıldığı ilk günlerdenberi Türk camiası içinde ileri saf larında daima yer tutan, ön alan ve başolan ATATÜRK'ü bu suretle hatırlamak ve O'na aid tahassüsleri bir araya getirmek ne acı!

Türk milletini yeni bir ke mal merhalesine ulaştıran ve ona hayat veren ve yepyeni bir devlet kuran ATATÜRK'ün aramızdan ayrıldığını düşünmek bile doğru değil! Çünkü, O, her biri başlı başına müstesna bir ehemmiyet arzeden eserlerle bütün bir milletin gönülünde yaşıyor. Vatan O'na minnettedir.

Bütün hayatı vatanseverliğin güzel örneklerle dolu olan ATATÜRK'e aid hatıraları ve tahassüsleri O'nun yaşadığı ve yaşadığı heyecan ile, nakledebilmek çok güçtür.

Bununla beraber Ebedî Şefimizin hayat merhalelerinde birlikte bulunmuş olmak bahiyarlığı yakından şahidi olduğumuz birçok vakıalar arasından şu üç hâtırayı, O'nun çok hazine olan ölümünün yıldönümünde, aziz vatanşahlara tevdi etmek isterim.

Kafkas Cephesinde

Genç yaşındanberi aldığı vazifelerde kendini gösteren MUSTAFA KEMAL, büyük harbe Çanakkaledeki yüksek sevk ve idaresi ve fedakârâne hizmetleriyle yalnız ordu değil, bütün memleketlere meşhur olmuş, bütün gözler O'na genc kumandanı çevrilmişti...

Baş başına bir kahramanlık âbidesi olan Çanakkale zaferinden sonra yeni bir vazife ile karşılaştı: 1916 sonbaharında, Kafkas cephesinde mücahelenin az çok sükunete erdiği bir devrede, ikinci - üçüncü ordularla teşkil edilen Kafkas cephesi kumandanlığına gönderildi.

Fakat ikinci ordu, o esnada gayet nazik bir vaziyette karşı karşıya idi: Ordunun işgal etmekte olduğu mevziler, Çapakur boğazının şimal ve şarkındaki dağlarda ve bu dağlar üzerinde yorgun ve zayıf bir orduyu, o muntakamın çok şiddetli ve sürekli kış aylarında, vesaitsizlik içinde bırakmak muhtakkak bir felâket idi.

İkinci ordunun bu çetin vaziyetini, O'nun gibi, Başkumandanlık da, Kafkas cephesi kumandanlığı da görmüş-

tu. Fakat bir türlü mesuliyeti üzerlerine alarak emir veremiyorlardı.

İşte böyle bir devrede genç ordu kumandanı MUSTAFA KEMAL, Çanakkalede kazandırdığı parlak şöhretini tehlikeye koyabilecek tarzda bir tedbir başvurdu.

Çapakur boğazının şimal ve şarkındaki dağlar üzerindeki emniyet müfrezeleri bırakmak şartıyla ordunun kus-

muş küllisini mahfuz muntakalara çekeceğini ve bundan doğacak mesuliyeti deruhte edeceğini yüksek makamlara bildirdi ve bu tedbiri kendi mesuliyeti altında muvaffakiyetle tatbik etti.

Bu hareket tarzı, o zamanı icablarına göre çok ehemmiyetli idi. Çünkü Rus kuvvetlerinin ilerlemesi halinde, O genç kumandanın, aldığı di, mesuliyeti üzerine aldı ve tedbirini tatbik etmek suretiyle ordusunu kurdu ve kurtardı...

Filistin Cephesinde

Büyük harbin ortalarına doğru Filistin cephesindeki Britanya kuvvetleri, ilk harbyıllarına nispetle, daha çoklaştırılmış ve çok iyi harbyasatlarla teçhiz ve takviye olunmuştu.

İşte böyle bir devrede Mustafa Kemal'i; Filistin cephesinde bir vazifeye davet edildiğini görüyoruz. Fakat O, kendisine teklif edilen ordu kumandanlığı kabul edecek için düşüncelevini ve tek liflerini açıkça başkumandanlığa bildirmiş bulunuyordu.

«Muhtelif bakımları üstü olan Britanya ordusu karşısında harbin ilk günlerindenberi sarımsız ve zayıflmış olan Türk ordusunun Medineye kadar uzanması bir halde bırakılması tehlikelidir. Bu itibarla Medineyi ve Medine demiryolunu tahliye ve terk etmek suretiyle Türk ordusunun dar bir sahada toplanmak ve Britanya kuvvetleriyle karşılaşmak daha doğrudur.»

Fakat başkumandanlık O'nun çok isabetli olan bu teklifine iltifat etmiyor, bununla beraber O, her zaman olduğu gibi, görüşlerini ve düşüncelerini açıkça söylüyor ve bu hareketle de namını, mevkilini ve istikbalini fedadan çekinmiyor.

Mütarekeden önce ve sonra

Bir müddet sonra, harbin nihayetine doğru, genç kumandanın, Filistin cephesinde yeni vazifesi başlanı buluyoruz. Hâdisat o kadar süratle inkişaf etmiş ve ordumuz, verdiği çok şerefli muharebelerden sonra, o kadar müşkül vaziyetlere düşmüştür.

Ric'at başlıyor; fakat yedinci ordu kumandanı Mustafa Kemal ümitsiz değil... O kara günlerde, O'nunla birlikte, yirminci kolordu kumandanı olarak, Dera ile Şam arasındaki mesafeyi at üzerinde geçtiğimiz zamanlarda O, daima ileriyi düşünüyordu ve ileriyi (Devamı 5 incede)

Ey muhtemem zevâline dünyayı ağlatan! Gel gör ne muzarıb o kadar sevdiğin vatan. Her gün biraz tükenmede ümmidi milletin; Her gün biraz azalmada halkın yüzünde kan. Bir herüme için bu mültün «Efendi» si; Bin türlü hastalık ve ölümler orda sahlanan. Korkuyla, cehl önünde hâkikat hayal olur; Çürüte, halk içinde gezer, beslenir yalan. Bir yaklaşan kasırga ki ye'sin uğultusu, Milyonla kalbi dehetle vermekte anbean. Diliun olurdu bilse şehidümüz bunu; *«Nasıl yapıp Çahonne henzerdi bir zaman. Heyhâtlı Ruhumuz ne susuz çöl, ne Kerbelâ... Hergün bu mülke yağmada bin dert, bin belâ...»*

Uzun müddet sonra, harbin nihayetine doğru, genç kumandanın, Filistin cephesinde yeni vazifesi başlanı buluyoruz. Hâdisat o kadar süratle inkişaf etmiş ve ordumuz, verdiği çok şerefli muharebelerden sonra, o kadar müşkül vaziyetlere düşmüştür.

Ric'at başlıyor; fakat yedinci ordu kumandanı Mustafa Kemal ümitsiz değil... O kara günlerde, O'nunla birlikte, yirminci kolordu kumandanı olarak, Dera ile Şam arasındaki mesafeyi at üzerinde geçtiğimiz zamanlarda O, daima ileriyi düşünüyordu ve ileriyi (Devamı 5 incede)

Ey Türklü Usanma, mücizeler sanma dur olur; Tunc olsa ıyrıtlı geceler; kubbe nur olur. Hak, zulmeden bilekleri bir gün tutup karar, Akvandan huzuru çalan bilhuzur olur. Sür öse ihtiras o mutantan sarayına, Mutlak köhres o debede, matem sürür olur. Kuvvetlidir riya, uludur şerrin ordusu; En son, bu karşışmada galip olur olur. Bir gün gelir, ayakta duran sâde ma'delet, Toprakta çiğnenen de mülevves gurur olur. Kim her görür duyup ta kavmin niyazını; Dem dem o neva belki de bir nefh-i sur olur. Serdar edip bu kafilê Allah'ı Ekberi, Vaktinden önce kaldırıır ahiyle mahşeri!...

Urfalı Aziz Özbay

Ey Türklü Usanma, mücizeler sanma dur olur; Tunc olsa ıyrıtlı geceler; kubbe nur olur. Hak, zulmeden bilekleri bir gün tutup karar, Akvandan huzuru çalan bilhuzur olur. Sür öse ihtiras o mutantan sarayına, Mutlak köhres o debede, matem sürür olur. Kuvvetlidir riya, uludur şerrin ordusu; En son, bu karşışmada galip olur olur. Bir gün gelir, ayakta duran sâde ma'delet, Toprakta çiğnenen de mülevves gurur olur. Kim her görür duyup ta kavmin niyazını; Dem dem o neva belki de bir nefh-i sur olur. Serdar edip bu kafilê Allah'ı Ekberi, Vaktinden önce kaldırıır ahiyle mahşeri!...

Urfalı Aziz Özbay

— Zaten, dedi, (kital) kâfi derecede kendi kendini yetiştiriyor. Sözün doğrusu o, ne su veya ne bu ihtirasın neticesi, ne de tereddidinin marazı bir çekilirdir. Bu bizim için hayati ve böyle tabii bir meyıldır ki, bizde mevcud olduğu gibi bütün teşekkül etmiş mahlûklarda da mevcuttur; onlara yaradılış kuvveti tahakkük eder. Ve bu o kadar doğrudur ki çoğu vakit bu iki tabii his birbirini kaynaştırır; tamamen bir dilerle hallolur ve bu suretle bir tek ve aynı his haline gelir. O zaman bu ikisinden hangisi bizi hayati vermede, ve hangisi o hayati almağa sevk ediyor? Ölümler hangisi? Aşk hangisi? bilimez. Ben kadınları öldüren namuslu bir katilin sırdışlığını yaptım. Bu adam kadınları soy mak için değil, onlarla birleşmek için öldürüyordu. Bunda duyduğum en büyük haz birisinin zevk, diğerinin de ölümlerle mozile birleşmesi idi. Bana: «Bu anlarda, diyordu. Kendimi bir Allah görüyor ve dünyayı yaratıyor musun gibi tasavvur ediyordum!»

Meşhur muharir:

— Ah, dedi... Eğer misallerini cinayet esnaflarının arasından seçecekse...

— Biz hepimiz az çok katilleriz. Hepimiz, kafamızda az miktarda olsun buna benzer duygular hissediyoruz. İnsan fitri olan kital ihtiyacını frenlemek, mânevî şiddetini hafifletmek için ona bir takım meşru sahalara yaratıyor;

Sanayi, müstemkât, ticaret, harb, av, Yahudî düşmanlığı. Bunun haricinde olarak, hapis gibi daima yorucu ve fennel bir kıymeti olmyan mahkeme münaazatlarından neticesiz ahkâm çıkarmaya uğraşyoruz. Buna âden lüzum görüldüyse Mademki sonu (yövlün)...

İlk söze başlayan zat sözünü kesti:

— Mübalâğa ediyorsunuz, dedi. Cinayet icrasının tehlikesi, zarafetsiz, zekâsız, her türlü psikolojiden âri kaba katilleri öldürür. Zeki, ve muhakemeli bir adam istediği bütün cinayetleri gayet temkinli bir sükûnetle yapabilir; hiçbir ceza görmeye seğinden emindir. Plânlarının iyi yapılması hiç değiş-

miyen polis tahkikatına, müstahkem içinde bocaladıkları cinayet nazariyatına daima üstündür. Bunda da her işde olduğu gibi-büyüklerin borcumu yine küçüklük eder... Canım, azizim, meçul cinayetler adedi ni bir kerre düşününüz.

— Ya tervic edilenler!..

— Evet, tervic edilenler. Ben de onu diyeyektim; bu cinayetlerin adedi keşif ve tervic edilmiş cinayetlerden bin kerre daha fazladır. Halbuki gazeteler bu malûm cinayetler hakkında o derece garib bir laf e belığı ve o kadar iğrenç bir felsefe yoksulluğu ile gevezelik ediyorlar ki... Eğer bunu doğru buluyorsanız jandarmamız münevver katiller için bir korkuluk olamyacağımızı anlarsınız.

— Şüphesiz; fakat mesele o değil... Siz mevzuun yerini değiştiriyorsunuz... Ben diyorudum ki katil tabiatın ve yaşıyan her mahlûkun tabii varlığıdır. Bu, ondan icimal bir surette sâdir olamaz. Bu halde cemiyetlerin insanları idare ediyorun diye onları, münferid şahsiyetler alehine olarak, öldürmek hakkını yalnız kendilerine hasretmelerini doğru bulmuyorum. Zira bu herkes için meşru bir hakdır.

Dersleri (Sorbon) da her haf ta gayet seçme bir cemaat celden sevimli ve çok söylyen bir filozof:

— Gayet doğru!.. dedi; bence filen olmas da mânen katil olmayan bir beşerin mevcud olabileceğine inanamıyorum... (Devamı var)

— Ya... Öyle ise yarın bu hayvanların hepsi pazara gönderilip satılacak; parası beytümale yatırılacak. Benim emekdar katırım bana kâfidir.

Tarih küçük görünen bu büyük milletle asla unutmamıştır

— Ya... Öyle ise yarın bu hayvanların hepsi pazara gönderilip satılacak; parası beytümale yatırılacak. Benim emekdar katırım bana kâfidir.

Tarih küçük görünen bu büyük milletle asla unutmamıştır

DÜNÜN BÜĞÜN

Atatürk ruhu

O n sene evvel bugüna Türk milleti en büyük evlâdlarından birini kaybetmişti; o zaman uğradığımız felâketin ağırlığı altında derin ızdırablar duymuştuk; hakikatte aynı acı her an kalblerimizin derin yerindedir; her yıl bugün o yara tazeleniyor; tçmiş sızıyor ve Atatürk'ü arıyoruz.

Atatürk milletimizin başında bulunduğu on dokuz sene içinde tarihimize parlak safifeler armağan etti; Türk milletini daimi bir hareket halinde tuttu; İmparatorluğun ankaı arasında yeni bir devlet yaratılmak için zaferler kazandı; askerî dehasının eşsiz eserlerini verdi. Sakarya ve Dumlupınar savaşları yalnız bir milletin istiklâl mücadelesi olarak değil harb ilki bakımından da dünyaya örnek olacak hâdisedir.

Atatürk, milletimiz için en büyük tehlikelen imparatorluğun durma ve çökme devrinde kalan «idare-i maslahat» ruhu olduğunu pek iyi kavramıştı; bunun için ki istiklâl Savası biter bitmez, dînamen devresi geçirmeliydi, aynı hızla ve aynı dercede büyük fedakârlıklar bahasına olarak «İnkılâb Savası»na başladı; bu savaşlarda tamâmle kökten hareket etti; hızlı davrandı; zira biliyordu ki Türk milletine muayyen bir hedef gösterildiği ve bu hedef onun ihtiyacına cevap verecek mahiyette olduğu takdirde, bu millet mücadeleden asla yorulmaz.

Atatürk bilirdi ki İmparatorluk kadrosundan arka kalan idare zihniyeti, hoddinlik ve vurdum duymazlık henüz ölmemiştir; yalnız uyumuştur. O'nun bir daha uyanmaması için devlet teşkilâtına, içtimai hayatı yeni bir ruh ile mekîm lazımdır. İşte bunun için ki o yalnız devlet başkanlığı yapmadı; yurdu karış karış gezdi; her sınıftan halkla konuştu; görüşlerini ve duyduklarını not ettirmekte de kalmadı; yapıp yapmadığını kontrol etti.

«Atatürk ruhu» demek durmadan hareket halinde olmak, savaşmak, uyanık bulunmak, nerede olursa olsun hakikati aramak, ne kadar acı olursa olsun hakikati istihaf etmemek, hep yükselmektir.

Dünya bugünü mukayese edecek «Atatürk ruhu» nu daha iyi anlarız.

Kadircan KAFLI

Galatasarayın Rehanatındaki duruşması

Telgraf-Radyo Haberleri

Berlinde Rus ablukası sıkılaştırıldı

Doğu ile Batıyı bağlayan yollara yeni engeller kondu

Berlin: 9 (a.a.) — (united press) — Sovyet hükümeti dün gece kendi kesimini batı devletlerinin kesimine bağlayan bütün sokaklarda ani olarak engeller vücutte getirmek suretiyle Berlin ablukasını da ha sıkı bir hale koymaya başlamıştır.

Alman polisi, batı ile doğu arasındaki seyrüseferi mümkün mertebe durdurmak emrini almıştır.

Rus kesimi ile batı kesimlerini arasında, sadece ellerinde Rus geçiş vesikaları bulunan siförlerin kamyon ve vasıtaları işlenmiştir.

Berlin: 9 (a.a.) — (reuter) Sovyet işgal makamları kendi bölgelerindeki fabrikalar tarafından Berlinin batı kesimine gönderilmekte olan iki milyon yarı mensucata el koymuslardır.

C. H. P. Grubu karar veremedi

(Başarılı 1 incede) li ve tartışmalı geçtiği zamanlı berlerden anlaşılması, C. H. P. li müfrit diye tanınanların ikinci Saka kabinesini devirmek için icabeden hazırlıkları geri bırakmadıkları anlaşılmalıdır. Toplantıda ilk önce Başbakan Hasan Saka, daha sonra da Ekonomî Bakan Cavid Elkin konuşmuştur. Bu arada Hıfzı Özgür Bekatının siddetli tenkidlerde bulunduğu söylenmektedir. Hararetli konuşmalar sonunda saat 20 yi bulduğunda perşembe günü toplanmak üzere o-turma son verilmiştir.

Şu hale nazaran Saka kabinesinin ikibet hakkında bugün bir karara varılmadığı söylenilir.

Tebliğ
Ankara: 9 (Telefona) — C. H. P. Meclis Grubu bugün toplantıdan sonra aşağıdaki tebliği nesretmiştir:

C. H. P. Meclis Grubu genel kurulu bugün «9.11.1948» İstanbul milletvekili Hüseyin Cahid Yaşarın başkanlığında toplanmıştır.

1 — Cumhuriyetin 25 inci yıl dönümü törenine katılmak üzere Kırkkale ve Keskin ilçelerinden gelen vekulların müessesif tren kazası neticesinde vefat etmiş olan arkadaşlarımızın birtakımları ailelerine ve yarıllara Grup üyelerine kendi aralarında 40 bin lirah bir yardım yapılması kabul edildi.

2 — Dişisleri Bakan vekili Tahsin Bekir Balta, Meclisin çalışmalarına ara verdiği tarihten bugüne kadar geçen dünya olayları ve memleketi ilgilendiren konular hakkında etraflı izahlarda bulundu ve bu arada sorulara cevaplandırdı.

3 — Şeker fiyatına yapılan zam hakkında Grup üyeleri tarafından verilen öneriler üzerinde görüşme yapılarak bu mevzuada Büyük Millet Meclisi başkanlığına sunulan istisnah takririnin kabulüne karar verildi ve bu konu hakkında konuşmaya perşembe günü devam edilmek üzere saat 20 de o-turma son verildi.

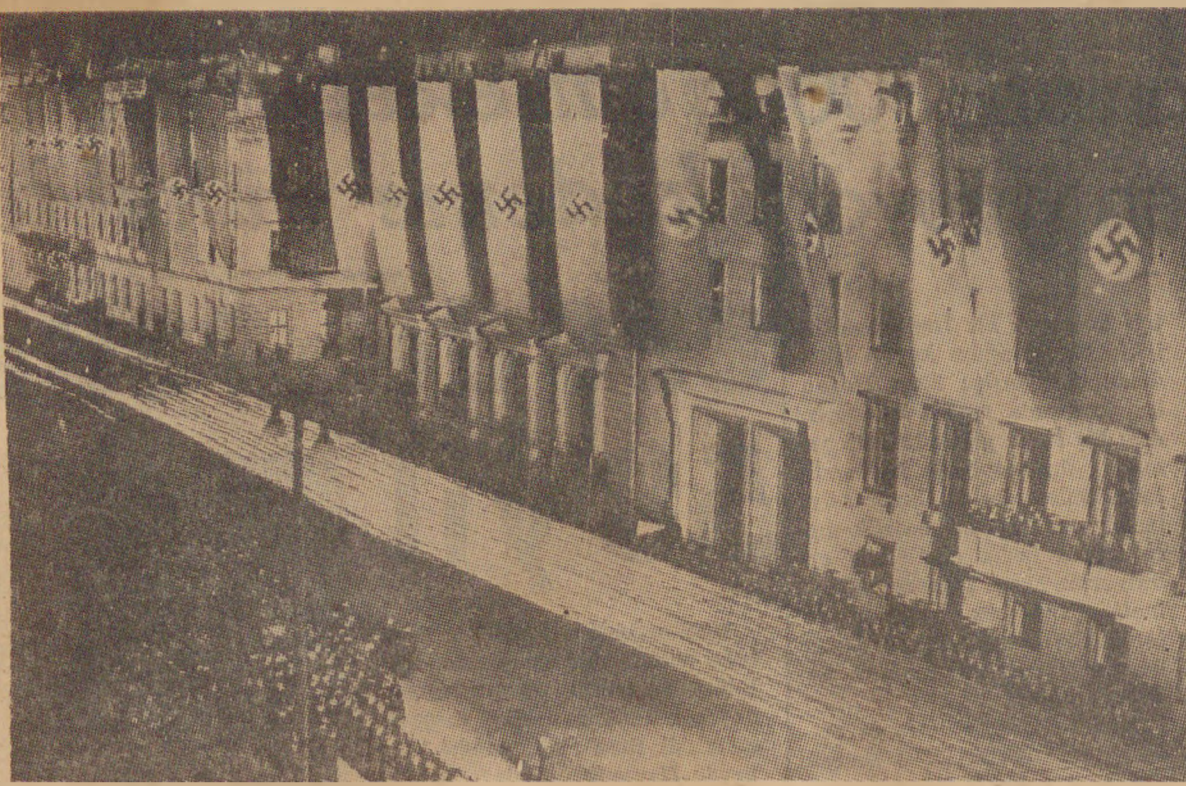
Perşembe günü toplantıya aid tahminler
Ankara: 9 (Telefona) — Perşembe günü Grup toplantısının bilhassa Saka kabinesinin ikibet bakımından ziyadesile önemli olacağı söylenmektedir. Tahmin edildiğine göre müfritler, kabinenin değişmesini ve böylelikle aralarında Nihad Erim, Kasım Gülek gibi mutadil ve hakiki Demokrasiye taraftar olarak tanınmış üyelerin mevcud olacağı bir hükümetin teşkiline gayret sarfedeceklerdir.

Ankara köylülerine bedelleri 25 sene de ödemek üzere toprak dağıtıldı

Ankara: 9 (Hususi) — Ankaranın altı muhtelif köyünde, 568 topraksız aileye toprak dağıtılmıştır. Tapularını ellerine alan köylüler samimi tezahürat ta bulundular.

Toprak işleri genel müdürü Ahmed Salih Korur, toprak dağıtımında gayeleri anlatarak demiştir ki:

«— Bu toprakların bedellerini 25 sene de ödiyecek ve ilk beş sene de hiç para vermeyeceklerdir. Diğer taraftan her yedi yaşına giren çocuk için de toprağın flatından tenzil yapılacak

Yukarıdaki resimde, bugün bir harabe olan Berlinde Hitlerin Şa'saali devrine ait parlak bir tören görüyorsunuz

Bulgar uçağın-daki cinayet

(Başarılı 1 incede) dün devam edilmektedir. Dünkü celsede sanık vekilleri totdafaalarını yapmışlardır. Avukat Ali Ekrem ilk önce mahkemeye bazı vesikalar ve dergiler vermiştir. Bu arada yarığca «Stalinin ajanımı» isimli dergiyi de sunmuş ve 34 sa hüvelik müdafaanameyi heyete tekdüm etmiştir.

Sanık vekili müdafaasında: «— Bizim memleketimize nice vekiller, krallar iltica etmiştir. Rus hükümeti bu yüzden bize harb bile ilan etti, nice kaa-lar döküldü. Leh kralı Stanisla-ı da iade etmemiştir. Tarih sa-hifelerini bu şekilde karıştırca-ak olursak Türkiyenin milli şefkatini meydana çıkarmış oluruz.

Müktekillerimiz memleketlerini kurtarmak için uğraşmışlar, didinmişler, fakat hürriyetleri ellerinden ellerinden alınca ölümlü bahasına Türkiyeye iltica etmişlerdir.» demiş ve Bulgaristandaki komünist idaresinin türlü entrikalarından bahsetmiştir.

Avukat sözlerine şöyle devam etmiştir: «— Geçen celsede iddianamesi ni okuyan savcı müktekillerimiz izid idamını, ağır hapse mahkûmiyetlerini istedikler. Bu bizi biraz şaşırttı. Bir kere hâdise nun tesbit edilemeyeşi ve aydınlatılmaması iddiaıy çürütmektedir.

Mesela iddia olunduğu gibi yolcular uçaқта sanık Mihalekef'in pilot kabinesine nasıl girdiğini izah edememişlerdir. Zaten koltuklar numaralı olduğu için yolcuların buldukları yerler tesbit edilememiştir. Evvelâ Mihalekef ve sonra Dimitrof bu kabineye giriyor, sağı da telsizci Nedekof, solda pilot Lüben ve ortada makinist bulunun bu kabine çok küçüktür.

Buraya iki kişinin daha girmesi ve bu cinayeti işlemesi tesbit edilemez. Sonra sanıklardan Balsamofun karısı Hertof Bulgaristanda temerküz kamplarında işkence görmüş bir kadındır. Onun da Türkiyeye ilticasa tabii görüldü. Fakat savcının iddia ettiği gibi hakkında 6 nu madde tatbik edilemez. Çünkü uçağa götürüldüğü çanta içinde tabanca olduğuna kendisi bilmiyordu. Beraati lazımdır.

Sanık Balsamofun da hâdise de bir suçu görülemez. Onun da beraati lazımdır.

Mahkeme diğer sanıkların müdafaasının tamamlanması için celseyi 16 kasım saat 11 o-talık etmiştir.

İman - hatib kursları sona eriyor
Ankara: 9 (Hususi) — İman hatib kurslarının müfredat programı Diyanet İşleri Reisli-nin başkanlığındaki komisyon çalışmalarını bir iki haftaya kadar bitirecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı Diyanet İşleri Reisliğinden alacağı bu malumat üzerine, kursların faaliyete geçmesi için alakalılarla gereken emirleri vermektedir.

Şehirimizde imam - hatib kursları için ilgili kişilik bir ders-hane aranmaktadır.

İstatistik profesörü Ankarada
Ankara: 9 (Hususi) — Birleşmiş Milletler İstatistik Komitesi Başkanı ve Kalküta Üniver-sitesi profesörlerinden Mahel-nolin ve eşli bugün şehrimize gelmiştir.

Şehirimizde bir hafta kadar kalacak olan profesör istatistik genel müdürlüğü ile temaslarda bulunacaktır. Bundan başka sa-nayi sayımı ve zirai işletmeleri anketleriyle ve 1950 de bütün dünyada, memleketimizin de iş-tirakile yapılacak olan nüfus sayımına aid hazırlıkları gözden geçirecektir.

Kahirede Sıkıyönetim

Karar, Milliyetçi Parti Liderine yapılan suikasdden sonra ilan edildi

Kahire: 9 (a.a.) — (afp) : Mısırın eski Başvekillerinden Nahas Paşa dün akşam bir Suikastten kurtulmuş-tur.

Nahas Paşa arabadan inerek evine girdiği sırada ken-disine küçük makineli tüfenk le ateş açılmış ve bir el bom-bası atılmıştır.

Nahas Paşaya birşey olma-mış fakat muhafızlarından bazıları yaralanmıştır.

Yapılan suikast müteakip Kahirede Sıkı Yönetim ilan edilmiştir.

Gece varısından az önce, Gece yarısından az önce, Nahas Paşanın evine giden bütün yollar polis tarafından kesilmiştir.

Filistin için yeni müteareke teklifi
Paris: 9 (a.a.) — (reuter) Birleşmiş Milletler Kurulu aracı vekili Ralph Bunch Güvenlik Konseyinin bugünkü gizli oturumunda Arablarla Yahudilerden mütearekeyi tek-

leştirdi.

Unesco idare heyeti geldi
(Başarılı 1 incede) ade edilecektir.

Öğleden sonra Unesco heyeti üyeleri saat 15 de Perapalas o-telinde bir basın toplantısına ya-caklar ve saat 17 de İstanbul Ü-niversitesinin Parkotelinde heyet serfine vereceği çayda hazır bulunacaklardır.

11 Kasım perşembe günü sa-bahtı saat 10 da Yıldız Sarayın-da Unesco Yönetim Kurulunun 12 inci toplantısı açılacaktır.

12 Kasım cuma günü sabahı konferans çalışmalarına devam edecek ve gece Unesco Türkiye millî komisyonu tarafından heyet serfine bir ziyafet verile-

cek-tir.

Unesco heyet üyeleri program dışında boş kalan saatler de şehrimizdeki tarihi anıtları, müzeleri ve Boğazi geçeceklerdir.

Bir tekzib
Paris: 9 (a.a.) — (usis) -

muvakkat aracı Dr. Bunche kendisinin ve Birleşmiş Milletler müteareke komisyo-nyu üyelerinden William Riley-in Arab liderlerine harbi kaç-betmiş oldukları için barışı kurmak üzere Yahudi devleti-ye doğrudan doğruya müza-kerelere girmelerini söylemiş oldukları hakkındaki haberle-ri yalanlamıştır.

Unesco heyet üyeleri program dışında boş kalan saatler de şehrimizdeki tarihi anıtları, müzeleri ve Boğazi geçeceklerdir.

Osmanlı devletini 200 ve kü-sur yılı bitiveyi geriletin ve sonra yikan amillerin sosyal bünyemize atık olanlarının ön-lemli olarak kaldırılması ve in-kilâbleri genel olarak kaldırma-kabul edilmiştir. Bunların tabii sonuçları Cumhuriyet meflui -nunda ve Anayasamızın ruhun-da mündemiç olan «Egemenlik Ulusunur» esasının yürürlüğe konulmasıdır. Buna göre bir dâhinin muvakkaten haiz oldu-ğu salâhiyetler gerek sahibine, yani Türk ulusuna devredilmeli-dir. Bu her şeyden önce dü-rüst ve güven verici seçimle-ri ve Demokrasiyi, içerde ve dışar-da bazılarının gözünü boyama vasıtası değil, gerek bir kur-tulma yolu saymayı tazammun eder.

Anca bu sayede hepimizi ezen kötüllük önlenemez ve devlet etrafımızda dolayan dış tehlikeleri tam kuvvetiyle kar-

şırmak mümkündür. Şimdi ne yapacak, seyahatime lüzumlu olan parayı nereden bulacağım? Ak-lıma, portatif yazi makinem gel-di. Onu çarşıda 80 kuruna sat-mağa muvaffak oldum. Ve isto bu para ile bir gemiye atılırsak, bir sabah erken Tronjhem'e var-dım. Ve hemen komünist enter-nasional klubüne koştum.

Klubün sekreteri, Birkland yoldaş, beni görünce şaşırmış kalmıştı. Telaşa yanına soku-larak: «— Beş dakika önce polisler burada idi, dedi. Şimdi çıktılar. Seni arıyorlar.

Zavallı adam, klub binasını bir an evvel terkediş gitmemi istiyordu. Zira tevkif edilmişim takdirde Kominternin kendisini mesul tutmasından korkuyordu. Birkland yoldaşın kulağına eğilip mırıldandım: «— Peki şu halde bana 50 ku-run ödünce ver. Osloya hareket edeceğim.

Osloya gitmek üzere istasyon dan içeriye girince sivil polisler tarafından takip edildiğimi an-ladım. Dışarıya fırlayıp dar so-kaklardan birine saptım. Polis-ler arkamdan koşmağa başla-mışlardı. Kaçmağa imkân yok-tu. Sokağın köşesinde yakayı ele verdim.

Beni sü-ükliye sürükliye ka-rakola götürdüler. Karakolda, iri yapıli bir komiser, sert, bir eda ile sordu: «— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

KARAKOLE DEN DEVAK

Ölümünden On yıl sonra

(Baş tarafı 1 inci Sayfada) bir düşüncesiz yürürlüğe koymadan onu pek çok kişiye açan veya duyuran, onların karşı dü-şüncelerini iyice tartıp inceleyen bir kimse idi. O, bu gibi konuşmalarında kendisine muâ-rız oldukları halde itirazlarını ortaya dökmeyenlere kızardı.

Halefi ise itirazları sevmeye-mekle ünlüdür ve o yüzden yer derecede aydınlanmadana ge-riştiği bir çok işte durmak ve ya-gerilemek mecburiyetinde kalmıştır. Orman kanunu, top-rak kanunu, ilk okul yapma işle-ri, dil inkılabı en bitüen örne-kerler arasındadır. O, bu tabii-yatı yüzünden çok kerre gerçek durumu öğrenemekte ve bu, devlet işlerinde bir takım aksak-lıklar doğurmaktadır. 1946 se-çimlerinden önce halkın duygu-larını lâykikle bitenemesi de bu yüzündendir.

Atatürk hemen yalnız esasa önem verirdi, halefi ise görü-nüşlere lüzumundan fazla bağ-lanmaktadır.

Mesela kuruluşundan bir kaç ay sonra kesin bir dışişliğe tutulmuş olan bir Rana Tarhan grupunun Atatürk tarafından teskil ve böyle sessiz olarak yıllarca yaşatılması tasavvur bile edilemez. O Serbest Parti denemesinden sonra tek parti usulüne dönünce Halil Mentesh Hüsni Kitabevi gibi bağımsız mebuslar seçilmiş fakat onlar-nu mütemadi tenkidlere bulun-malarını tabii ve hoş görmüşü; o zamanki hükümetin onlara közp bir daha seçilimelerini ni istediği vakit Ata buna razı olmamış ve 1935 de onları ye-niden seçtiymiş. Bu suretle o, dışarıda bir partiye dayanmaya-rak Kamutayda münferiden serbest tenkidli bulundurma-k usulünü kabul edince bunam olarsak tatbik etmiş ve bu kimselelerin bir gösteriş ibaret kalmalarına razı olamamıştı.

Yukarıda yazdıklarımız on-yıldan beri halkıkatleri bilme-zlikten gelecek yaşadığımızı gösterir. Bu durumu devam et-tirzenin imkânsızlığı her gün daha açık olarak anlaşılınca da yapma tedbirleri baş vurdu-k. Yürüdüünüz artık buna taham-ülünü kalmamıştır; bugünkü gerçek durumu anlayıp ona gö-re davranmak gerekir.

Bizim anladıklarımız şunlar-dır: «Osmanlı devletini 200 ve kü-sur yılı bitiveyi geriletin ve sonra yikan amillerin sosyal bünyemize atık olanlarının ön-lemli olarak kaldırılması ve in-kilâbleri genel olarak kaldırma-kabul edilmiştir. Bunların tabii sonuçları Cumhuriyet meflui -nunda ve Anayasamızın ruhun-da mündemiç olan «Egemenlik Ulusunur» esasının yürürlüğe konulmasıdır. Buna göre bir dâhinin muvakkaten haiz oldu-ğu salâhiyetler gerek sahibine, yani Türk ulusuna devredilmeli-dir. Bu her şeyden önce dü-rüst ve güven verici seçimle-ri ve Demokrasiyi, içerde ve dışar-da bazılarının gözünü boyama vasıtası değil, gerek bir kur-tulma yolu saymayı tazammun eder.

Anca bu sayede hepimizi ezen kötüllük önlenemez ve devlet etrafımızda dolayan dış tehlikeleri tam kuvvetiyle kar-

şırmak mümkündür. Şimdi ne yapacak, seyahatime lüzumlu olan parayı nereden bulacağım? Ak-lıma, portatif yazi makinem gel-di. Onu çarşıda 80 kuruna sat-mağa muvaffak oldum. Ve isto bu para ile bir gemiye atılırsak, bir sabah erken Tronjhem'e var-dım. Ve hemen komünist enter-nasional klubüne koştum.

Klubün sekreteri, Birkland yoldaş, beni görünce şaşırmış kalmıştı. Telaşa yanına soku-larak: «— Beş dakika önce polisler burada idi, dedi. Şimdi çıktılar. Seni arıyorlar.

Zavallı adam, klub binasını bir an evvel terkediş gitmemi istiyordu. Zira tevkif edilmişim takdirde Kominternin kendisini mesul tutmasından korkuyordu. Birkland yoldaşın kulağına eğilip mırıldandım: «— Peki şu halde bana 50 ku-run ödünce ver. Osloya hareket edeceğim.

Osloya gitmek üzere istasyon dan içeriye girince sivil polisler tarafından takip edildiğimi an-ladım. Dışarıya fırlayıp dar so-kaklardan birine saptım. Polis-ler arkamdan koşmağa başla-mışlardı. Kaçmağa imkân yok-tu. Sokağın köşesinde yakayı ele verdim.

Beni sü-ükliye sürükliye ka-rakola götürdüler. Karakolda, iri yapıli bir komiser, sert, bir eda ile sordu: «— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

ANKARA HABERLERİ

Donanmaya verilecek Amerikan muhribleri

Dört muhrib için Ankarada anlaşmaya varıldığı bildiriliyor

Ankara: 9 (Telefona) — Kosar isimli bir şahıs, Millî Pi-yangonun 29 Ekim gelişindeki büyük ikramiyeyi almak üzere bir bayie müraacaat etmiştir. E-lindeki biletin tahrif edilmiş ol-duğu anlaşılınca sahte talihli yakalanarak hakkında takibata girişilmiştir.

Yargıçlar arasında yeni bazı tayinler
Ankara: 9 (Telefona) — A-dalet Bakanlığında yeniden bir çok yargıç ve savcılar terfi et-miştir. 90 lira maaşla Kocaelli ağır ceza mahkemesi başkanlığı-na terfien İstanbul sulh yar-gıç Naci Öztin, yine 90 lira ma-aşla Bartın ceza yargıçlığına terfien Çanakkale sulh yargıç Nazif Başar, 90 lira maaşla Bu-lanık yargıçlığına terfien Avano-ceza yargıç Sükrül Sancar, 90 lira maaşla Denizli ağır ceza mahkemesi başkanlığına birinci sınıf adalet müfettişi Mazhar Tüzer tayin edilmişlerdir.

Sahte piyango bileti
Ankara: 9 (Telefona) — Dün akşam saat 20 de Osman şilyabilir.

Sızlandığımız kötüllüklerin sa-vaştan çok kötü idareden ileri geldiklerini söylemeğe ve son-suz imkânsızlıklar içinde kazan-dığımız İstiklâl Savaşında ne bunları, ne de bu pahalılığı gör-medimizi hatırlatmaya hacet var mı?

Bu konular üzerinde bizim gi-bi düşünmeyenler olabilir; an-cak onlar da samimi olmaladırlar, t-k parti ve tek şef usulü-nel -landan gitmek için bir Demokrasi maskesi takmaktan vazgeçmelidirler.

Samimiyetle yürütülen her i-dare tarzının fayda ve zararları olabilir. Biz gerçekleştirdiği-miz inkilâblardan ve son yılların tecrübelerinden sonra De-mokratik usuledeki faydaların zararlarından pek fazla olduğuna daha da çok inanıyoruz. Fakat suna da inanıyoruz ki en tehli-kel usül göz boyayıcı ve aldat-ıcı usuldür. Bu bakımdan çok kerre yazmış olduğumuz gibi a-çıkta açığı yürütülen tek parti ve tek şef usulünü bugünkü tarzdan daha az muzur buluyo-ruz. Çünkü böylelikle hiç olmaz sa kimse aldatılmış ve kötüllük-lerle gerilemelerin mesulleri bir perde ile örtülmüş olmaz.

Demokrasi ergeç üstün gele-cek ve karşısına dikilenleri sü-pürecek; onun en büyük düş-manları açık muâzırları değil, binbir kalıba giren muvazaacı-lardır.

Büyük Atatürk anariken onun kısa bir müddet için emanet ol-larak elde tutmuş olduğu ikti-darın fak müracaatını bir bütün olarak Türk ulusu olduğuna sa-mimiyetle kabul etmek lüzumu üzerinde durur ve işlerimizin ancak bu hakkın tesliminden sonra düzelebileceği yolundaki inanımızı tekd ederiz.

Bütün bunlar zamanın büyük derdleri olmasalar da böyle bir günde üzerlerinde durmazdı; ancak Atatürk her şeyden önce yurdunu ve eserini severdi onu en iyi anma tarzı bu eseri ya-satmaya çalışmaktır. Biz onu tehlikede görmüyoruz ve bu yüz-den her vesile ile bu konular ü-zerinde işlenmekten kendimizi a-lamıyoruz.

Muâzırlarımız doğru yola gelseler ne mutlu hepimize.

HİKMET BAYUR

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

JAPAN TAŞI

Babası oğluna bir bağ vermiş..

O, on sene evvel bugün dünyaya gözlerini yumdu. Türk milletinin ve vatanın istiklâl için çalışmaları arasında temayüz etmiş bir halk çocuğu idi. Halk çocuğu olarak kalacağını ümid eylediği için kendisine Devlet Keisil pşesi verildi.

Kendi elile kurduğu tek parti, bütün kudretle vatanın üzerine kanad gerdiği, bu parti liderlerinin dediği dediği olduğu günlerde, bundan on sene evvel hayata veda etti. Bilinilen düşürmediği Demokrasî gelişmelerini göre-med; fakat bir gün gelmesi mukadder olan bu hayata karşı kendi elile kurduğu partinin maddi zaafa düşmemesi ni arzu ettiği için milyonları bulan servetini ona bıraktı.

Bugün bu parti; kendi gayretli, canbaz babaların himmetli iktidar mevkindedir. İktidar mevkinden olan bu parti, kendi kurucusunun, milyonlarına konduğu zatın mezarını hâlâ yaptırmamış, yaptıramamıştır.

Mezarını Atatürk; nâşının başına gelecek ikibet evelden kestirseydi, acaba milyonlarını C. H. P. ye mi virirdi, yoksa sol elini yumruk ya-par, sallayarak söyle mi gü-re-lerdi: «— Nasıl Gapan da Geçen mi?!

Ertuğrul Şevket

C.H.P. Aksaray kongresi

(Başarılı 1 incede) Eskeriyet olduğu anlaşılırdı tan, kongre başkanı ve yardım-cıları seçildikten sonra yıllık çalışmaları raporunun okunması geçilmiş ve bu raporda bilhaa sa masraflar üzerinde durul-muştur. Raporun okunmasın-dan sonra söz alan bir üye şöyle demiştir:

«— Cumhuriyet Bayramı ge-cesi saz vesaire getiretirik eğ-lenmek için yapılan ve bir o-cak için fazla olan bu mas-raflar eğer fakir, fukaraya dağıtılmak üzere sarfedilsen-di, onlar bizim eğlencemizin zannederim daha fazla elzem olan bir şeye kavuşacaklar -dı.»

Bundan sonra söz alan di-ğeri bir üye aza kaydının az-lığından bahsederek şunları söylemiştir:

«— Koca yıl blyunca 25 üye kaydetmek bir hiçtir. Niçin vatandaşlarımız bize iltihak etmekte tereddüt gösteriyor-lar. Niçin diğer partilere ya-zılıyorlar; Bunun sebebi ne-dir? Niçin halkımız başka par-tilere rey veriyor?

Bundan sonra diğer bir kaç kişi çalışmaları raporunun aleyhinde konuşmuş ve nihayet kürsüye C. H. P. İstanbul mü-fettişi Sadı İrmak gelecek iş-ti ve diş siyasetimize dair ko-nuşmuştur. Sadı İrmak söz le-rinin bir yerinde partiler-den mahs ederek:

«— Vatandaşlarımız için muhalif partilerin de bulun-ması elzem ve faydalıdır de-miştir.

Sadı İrmak'ın kürsüden in-mesini müteakip seçilmiş ge-çmiş ve toplantı gece öğ-saatlere kadar devam etmiş-tir.

Bütün doktorlar, Büyük haştanın başı ucuna toplan-mıştı. İki gündenberi baygın bir halde yatan Büyük Önde-rin gözleri bütün hayatıyla parlıyordu. Doktorlar son bir ümide çarpıyorlardı. O, son dakikalarda etrafları alan bu kederli insanlara, tahlili müm-kün olmayan bir hisle derin derin baktı. İlk defa olarak gözlerini sanki sihhatte imiş gibi canlı ve parlak açmıştı.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«— Bu mevzuada ısrar etmenin fâşesiz olduğunu sanıyorum.

«

Atatürk'ten seçme

Fıkralar

“Git, fakat babana söyle ki .. Vatan elden giderse evlâdın ne hükmü kahr,”

Atatürk İstiklâl Savaşı için Anadolu'ya geçtikten ve Erzurum kongresini yaptıktan sonra Sivasa dönmüş; orada ikinci kongreyi açmıştı. Bu sırada lise binasında yatıyor; çalışıyor; toplantılar yapıyordu. En basit ihtiyaçlarını bile temin edecek halde değildi; bazı geceler sabahlara kadar küçük bir petrol lambasının ılız ışığında çalışıyordu.

Bir aralık padişahın ona lise binasından çıkmasını emrettiği, baskın yapılacağı, yakalanıp asılacağı hakkında şehirde haberler dolmaya başladı.

Atatürk'ün hizmetini basit, fakat temiz ruhlu fedakâr bir Türk genci yapıyordu. Bu delikanlının babası gizli ve sık sık geliyor; oğluna:

— Etme, eyleme; evine dön; bugün yarın şehir basılacak; Mustafa Kemal ve arkadaşları yakalanacak. Onlar her şeyi göze almalı; sen aileni düşün!

Diyordu. Atatürk bu geliş karşısında farkına vardı; bir gün delikanlıyı yanına çağırdı ve söyledi:

— Sık sık sana gelen kimdir?
— Babam, efendim.
— Ne istiyor?

Delikanlı her şeyi anlattı. O zaman Atatürk ona doğru biraz daha ilerledi; elini omuzuna koydu ve dedi ki:

— Hizmetinden memnunum, fakat baba hakkı büyüktür. Mademki razı olmuyor; git! Git. Fakat babana söyle ki vatan elden giderse evlâdın ne hükmü kahr?

İngilizler Çanakkalede Anafartalar grubunu mağlûp edip de cebheyi sökmemeye yeni bir harekete giriştiler; bu cebheyi sağlamak için istedikleri.

Düşmanın planını bozmak için Kireç Tepeyi tutmak lâzımdı; halbuki oraya giden tek ve dar yol harb gemileri tarafından makasla ateş altında tutuluyordu. Her an otuz sekizlik güller korkunç patlayışlarla ortayı altüst ediyor; ölüm saçıyor; bir insan değil kuşun bile geçmesine imkân görülmüyordu.

Kireç Tepeyi tutmak emri ni alan Türk subay ve askerleri tereddüt içindeydiler; fırsat gözetiyorlardı. Lâkin düşmanın atesi bir an bile kesilmiyordu.

Atatürk bu hali görünce si perlere koştu; askerlerin arasına karıştı ve sordu:

— Niçin çekiyorsunuz?
— İçlerinden biri cevap verdi:
— Düşman ölümlü saçıyor; geçilemez!

Atatürk zerre kadar korku ve tereddüt göstermeden:

— Oradan böyle geçilir!
Dedi ve ilerledi.

Mehmedîk artık durur mu? O da kumandanın arından ilerledi. Toz, duman, alev ve ölüm kasırgısını yaratan askerler karşıya vardılar; tepeyi tuttular.

Bu ne maskaralık!

Atatürk şereflî adamlara saygı söstürdü. Karşısında alçakları kıymet vermezdi. Mersine gittiği zaman bele diyedi ziyafet verilmişti. Abani sarıklı belediye reisi de, hoş görünmek yahut ev sahipliği etmek için, oturma masası; ayakta, Atatürk'e hizmete başlamıştı. Halbuki şehir halkını temsil eden bu adamların garsona benzediği hoş değildi.

Bu fikri pek yerinde bulunan pehlivanlar doğrudan Yşya Bey'e gitmişler, evvelâ benim pehlivan olmadığımızdan, hiçbir edirim bulunmadığından uzun boylu bahsederek isteklerini söylemişler.

Yahya Bey kendilerini dinledikten sonra sormuş:

— Demek bu Ali Ahmed pehlivanın hiçbir değeri yok?

— Yoktur efendim.
— Bir başpehlivan bile değil.
— Ancak küçük orta pehlivanıdır.

— Kazandıgı güreşleri tesadüfle, talihle kazanıyor.
— Tamam efendim.
— Pekâlâ, sözlerinizi kabal ediyorum. Ali Ahmedî hemen İstanbul'a göndericeğim. Onu yerine sizlerden birini alacağım.

— Pek münasip efendim.
— Amma hangisini alayım?
— Hepiniz emrinize amadeyiz. Hangimizi isterseniz seçiniz.

— Bunun en iyisini Ali Ahmed yapar. İşte söz veriyorum. Ali Ahmed hangisini yenerseniz onu alacağım. Mademki Ali Ahmed iyi bir pehlivan değildir.

— Bu fikir pek yerinde bulunan pehlivanlar doğrudan Yşya Bey'e gitmişler, evvelâ benim pehlivan olmadığımızdan, hiçbir edirim bulunmadığından uzun boylu bahsederek isteklerini söylemişler.

— Demek bu Ali Ahmed pehlivanın hiçbir değeri yok?

— Yoktur efendim.
— Bir başpehlivan bile değil.
— Ancak küçük orta pehlivanıdır.

— Kazandıgı güreşleri tesadüfle, talihle kazanıyor.
— Tamam efendim.
— Pekâlâ, sözlerinizi kabal ediyorum. Ali Ahmedî hemen İstanbul'a göndericeğim. Onu yerine sizlerden birini alacağım.

— Pek münasip efendim.
— Amma hangisini alayım?
— Hepiniz emrinize amadeyiz. Hangimizi isterseniz seçiniz.

— Bunun en iyisini Ali Ahmed yapar. İşte söz veriyorum. Ali Ahmed hangisini yenerseniz onu alacağım. Mademki Ali Ahmed iyi bir pehlivan değildir.

MURAD REİS

Türk Korsanları 300 gemiyi birden vuruyor

Prova da bir kalyon!... 1630 senesinde Herfort'dan İngiltere Başbakanına şöyle yazıyordu:

«Mısır hiç bir vakit bugün Landez End'e dolaşan korsan tekneleri kadar tırtilla dolmamıştır.»

Bunlar Türk korsanları idi; Cezayirden gelmişlerdi; İngiltere'nin güney sahillerinin en batı noktasındaki Landez End burununu otuz mil açığında Silli takım adalarını yuva edinmişler; on iki senedenberi İngiltere'nin açık denizlere olan bağlantısını adeta kesmişlerdi. 1618 - 1619 senelerinde Türk korsanları üç yüzden fazla gemi ve binlerce esir almışlardı. 1625 senesi Ağustosunda Playmut belediye reisi, on gün içinde korsanların yirmi yedi gemi zabt ve sekseni Lov limanından olmak üzere iki yüz kişi esir ettiğini krallık meclisine yazmıştı.

Herfort'dan İngiltere Başbakanına yazılan mektubun tarihinden bir kaç gün sonra yirmi dört otuzak bir Türk kadırgası, Dartmut açıklarından Vayt adasına doğru ilerliyordu.

Yelkenler güzel bir lodos önünde şimşikti. Yüz yetmiş ayak boyunda, yirmi ayak eninde, altı ayak yüksekliğinde olan bu kadırganın iki büyük direği vardı; birinci direğin önünde bir köşk yükseliyordu ki denizciler oraya «baş kasara» diyorlardı. Kıçtaki daha yüksek

tiği kocaman bir İngiliz saatini ikide bir kulağına koyup tikirdısını dinliyordu; Koca Hasan baş kasarada İngiliz sahillerini eski bir aşına gibi süzüyor; yanından geçen Kara Mehmedle Benli Süleyman ve Gâvur Aliye buralardaki on bir senelik maceralarını kesik cümlelerle anlatıyordu. Diğer levendler güvertenin şurasında burasında ve top başlarında duruyorlar; memleket şarkılarına söylüyorlar, şakalaşıyorlardı.

Türklerin İngilizlerle çarpışmağa başladıkları 1585 senesinden beri Cezayir korsanları arasında İngilizce bilenlere de çok tesadüf ediliyordu. Murad Reis bu dili iyi biliyor; diğerlerini de anlıyorlar ve memleketlerini anlatabiliyorlardı; yalnız Koca Hasan en yaşlı olmasına ve İngiliz gemilerinde yedi sene kürek çekmiş bulunmasına rağmen bir şey öğrenememişti.

Birdenbire ön direğin tepesinden keskin ve tiz bir ses duyuldu:

— Reis, prova da bir kalyon!...

Bu ancak on altı yaşında bir genç olan Kavak Mustafa idi; on yaşında iken on dört yaşında imiş gibi boyu uzamış; bu yüzden kendisine Kavak lâkabı takılmış, fakat boyu daha fazla uzamamış ve şimdi orta boylu olduğu halde yine aynı lâkabla anılıyordu.

Türk Korsanları Vayt adası önlerinde

ve daha süslü olan köşk de üç kasara diye anılıyor. Baş kasaranın dibinde üç top, bordalarda beşer top, üç kasara altında altı top vardı. Yirmi dört çift küreğin başında ayaklarının zincire bağlı yüz yirmi iki kişi oturmuştu ve bunların arasında İngiliz, İspanyol, Fransız, Alman, İtalyan gibi bütün Avrupa milletlerine mensub insanlara tesadüf mümkündü.

Geminin komutanı Murad Reis yirmi sekiz yaşında bir gençti; gür ve siyah sakalı onu daha yaşlı gösteriyordu. Başında bir dolama, sırtında bir yelek ve hafif bir cebken, bacaklarında kısa şalvar ve ayaklarında ucular kalkık kırmızı pabuclar olduğu halde üç kasara boyunca dolmuş duruyor; ara sıra durup elindeki dürbünü gözüne dayıyor, ufukları tarıyordu.

Hüsnen dümen başında idi ve iki saatlik müddet dümeni emriyerini Memişe bırakacaktı. Uzun Ahmed köşede bağdaş kurmuş son bankında elde etmem ki... İshak gibi, miri gibi

Memiş yerinden fırlamıştı; Uzun Ahmed saatini kırmızı kuzgunun arasına dikkatle yerleştirmiş reisin yanına koşmuştu; şarkı söylüyor, sakalına ve çiplak göğüslerine lodos rüzgarına vererek yarı uzamış olan levendler hep ayağa kalkmışlardı; başlarını kürek topaclarının üstüne koyarak uyumağa çalışan forsalar hep doğrulmuşlardı.

Murad Reis dürbünü indirirdi; üç kasaranın ortaya bakan kor kuluğuna dayanarak bağırdı:

— Bu dil nasıld öğrenilir bilmem ki... İshak gibi, miri gibi

Murad Reis de Koca Hasan'ın sözünü prova istikametine çevirdiler; dikkatle baktılar.

Kavak Mustafa gördüklerini haykurmakta devam ediyordu: — Biz görüldük... Beş yüz tonluk bir kalyon... İngiliz bayrağı var... Fransız kıyılarında... Dümen kırıyor.

Öyle keskin gözleri vardı ki başkalarının ancak dürbünle görebildiğini, o dürbünsüz görüyordu.

Memiş yerinden fırlamıştı; Uzun Ahmed saatini kırmızı kuzgunun arasına dikkatle yerleştirilmiş reisin yanına koşmuştu; şarkı söylüyor, sakalına ve çiplak göğüslerine lodos rüzgarına vererek yarı uzamış olan levendler hep ayağa kalkmışlardı; başlarını kürek topaclarının üstüne koyarak uyumağa çalışan forsalar hep doğrulmuşlardı.

Murad Reis dürbünü indirirdi; üç kasaranın ortaya bakan kor kuluğuna dayanarak bağırdı:

— Bu dil nasıld öğrenilir bilmem ki... İshak gibi, miri gibi

Memiş yerinden fırlamıştı; Uzun Ahmed saatini kırmızı kuzgunun arasına dikkatle yerleştirilmiş reisin yanına koşmuştu; şarkı söylüyor, sakalına ve çiplak göğüslerine lodos rüzgarına vererek yarı uzamış olan levendler hep ayağa kalkmışlardı; başlarını kürek topaclarının üstüne koyarak uyumağa çalışan forsalar hep doğrulmuşlardı.

Murad Reis dürbünü indirirdi; üç kasaranın ortaya bakan kor kuluğuna dayanarak bağırdı:

— Bu dil nasıld öğrenilir bilmem ki... İshak gibi, miri gibi

Memiş yerinden fırlamıştı; Uzun Ahmed saatini kırmızı kuzgunun arasına dikkatle yerleştirilmiş reisin yanına koşmuştu; şarkı söylüyor, sakalına ve çiplak göğüslerine lodos rüzgarına vererek yarı uzamış olan levendler hep ayağa kalkmışlardı; başlarını kürek topaclarının üstüne koyarak uyumağa çalışan forsalar hep doğrulmuşlardı.

Murad Reis dürbünü indirirdi; üç kasaranın ortaya bakan kor kuluğuna dayanarak bağırdı:

Mustafa Kemal'in hayatı

Memleket ufkunda kademe kademe yükselen yıldız

880 den 938 e kadar 58 yıl

Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım

1880 senesinde Selânikte Mustafa adında bir çouk doğdu; Babası rüsumat memurluğunda; çökerek ticaretle meşgul olan Ali Rıza Bey, annesi Zübeyde Hanım, Mustafa henüz pek küçükken babası öldü.

Annesi onu devrin modern okulu olan «Şemsiyefendi mektebi» ne verdi; orada ilk tahsilini gördü; sonra mulkiye rüşdiyesine yani sivil orta okula geçti. Orada bir hocanın kendisine haksız olarak bir değnek vurması üzerine bir daha gitmedi ve kendiliğinden Askerî rüşdiyesine yani askerî orta okula girdi. Ateşli zekân, üstün kabiliyeti, hele matematikte gösterdiği eşsiz kudretle çouk çarpıcı; her cihetle pek şabuk inkısaftı.

Okulun matematik öğretmenliği Mustafa Efendi, talebesi Küçük Mustafa'yı kayırdı; kendisine onun arasındaki farkı belirtmek için olacak ki Mustafa'nın künyesine Kemal ismini de ilâve ettirdi; «Mustafa Kemal» ismi böylece meydana geldi. Küçük Mustafa Kemal hocası Mustafa Efendi'nin bulunduğu zamanlarda sınıfta ders verirdi.

Mustafa Kemal ortaokuldan Manastır Askerî idadisine yani askerî liseye, oradan da İstanbul'a gelerek Harbiye mektebine geçti; erkânharbiye sınıflarına yani «Harb Akademisi» ne ayrıldı.

Matematikten başka edebiyata, tarihe, güzel söz söylemeye de meraklıydı. Herkes onun müstesna bir şahsiyet olduğunu seziyordu; hocaları da iyi yetiştirmesi için mümkün olan herşeyi yapıyorlardı.

Mustafa Kemal daha okul sıralarında bir delikanlı iken memleketin siyasi vaziyetini gözden geçiriyordu. İkinci Abdülhamid saltanatının son yıllarına rasthyan bu devir tam bir meşkenet ifade ediyordu. Büyük çoukunun ardından büyük firtınalar kopacağı şüphesizdi. Dış tehlikeler vatan ufuklarına çökmekten milletin uyanması, memleketin kalkınması lâzımdı. Arkadaşları arasında vaziyetin kötlüğünü açıkça söylemekten çekinmeyen Mustafa Kemal 29 Aralık 1904 te kurmay yüzbaşısı olarak diplomasını aldı ve aynı gün tevkif edilerek Yıldız sarayına götürüldü; İkinci Abdülhamidin işitebileceği bir yerde gülerce sorguya çekildi. Aylar ca mevkufl kaldı ve nihayet Şubat 1909 da bizim o zamanki takvimimize göre «31 Mart hâdisesi» dedimiz askerî ihtilâle İstanbul deşet içinde bulundu; birçok facialar işlendi; yeni rejim tehlikeye girdi.

Merkezi Selânikte olan 3.üçü ordu İstanbul üzerine yürüdü; hareket planlarını Mustafa Kemal Bey yaptı. Ordu İstanbul'a girdi; millet meclisi yeniden toplandı; İkinci Abdülhamid tahtından indirildi ve Besnel Mehmed Paşış oldu. Mustafa Kemal yine yalnız askerî vazifesine

buğun hazin bir yıldönümü töreni ile yerine koymağa imkân olmayan bir varlığını kaybolusundan duyduğumuz acıyı tekrar hissetmekteyiz. On yıl evvel biz fani-ler arasında ayrılmış ebediyete kavuşan Atatürk'ün kalblerde bıraktığı izlerle büyüklüğü ve enişliği sızlarale geçtikçe daha artmakta ve onun yokluğunu biz ve hürriyete susamış insanlar daha derinden duymaktadırlar.

Onun ölümüne yalnız biz mi ağladık ve ağlıyoruz? Doğuşu, yaşadığı ve yaptığı işlerle büyük bir insan tanyan Atatürk, ölümlü de bütün insanlığa büyüklüğü kabul ettirmişti. Onu kaybettüğümüz günler, bitmez sızrabımızı döktüğümüz göz yaşlarıyla azaltmağa çalışırız bütün dünya milletleri onun bahsediyor. Hong - Kong da çıkan bir gazete: «Büyük bir ulusun çok sevilen Atasının ölümü yalnız Türkiye değil, aynı zamanda bütün kıt'âmızda ve bütün bir dünyada büyükle bir boşluk bırakmaktadır» diyecek beş yüz milyon Çin milletini Atatürk hakkındaki hislerini tercedan olmak istemiş.

Çinli muallarrın ne kadar haklı olduğunu hâdiseler pek açıklatmıştı. O günden bugüne kadar Atatürk hakkında cildlerle eserler yazıldı. Bugün kü ve yarmiki nesillerde bu fevkalbeşer insanı tahli ve onun anlamağa çalışacaklardır.

Yalnız ilmi ve tarihi bir hakikatın meydana çıkması için değil, bilhassa içinde bulunduğumuz zamanın ihtiyaçlarına cevap vermek için de Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün fikirleri büyük önem taşımaktadır.

